

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Pro quibus mensibus reseruatio sit constituta. §. 2

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

interpretanda. Tum quia non pro omni tempore, sed pro mensibus Apostolicis fertur.

9 Sexto dubitatur de beneficiis nouiter erectis post publicationem supradictæ regulæ, an sub illa comprehendantur? In qua dubitatione Gonzalez gloss. 9. §. 5. plura adducit in fauorem partis negantis, sed illis non obstantibus à n. 45. concludit, & bene, sub reservationem comprehendit. Quia hæc reservatio est per modum legis, & cum lex semper loquatur. l. *Arriani. C. de Hæreticis*, ad beneficia nouiter erecta extenditur. Item, quia reseruat omnia beneficia qualitercunque qualificata, & vbi que existantia, & quomodolibet vacatura, quæ verba ita sunt amplissima, vt nullus sit locus excipiendi beneficia nouiter erecta. Fator tamen in reservationibus, grati que specialibus, quia odiosæ sunt, & omnino restringendæ; beneficia nouiter erecta veniunt, iuxta *textum in elem. fin. de rescriptis*, ibi. *Litteras nostras super conferendo tibi beneficio vacaturo directas, ad beneficium post datam ipsorum creatum statuimus non extendi*, & consentiunt doctores ibi. Dixi ad beneficium nouiter erectum, nam si erectum erat, sed non cum qualitate in rescripto apposita tempore data, habuit tamen illam tempore vacationis, vt si datum fuit rescriptum ad beneficium curatum primo vacaturum, quod beneficium tempore data erat simplex, at tempore vacationis curatum erat, valet rescriptum, & virtute illius illud obtinere potest. Et idem est si impetrates rescriptum ad beneficium pertinentens ad collationem alicuius, & beneficium tempore data non spectabat ad collationem illius, vt tempore vacationis spectat, tibi debetur, vt latius tradit Gloss. d. *elem. verbo statuimus*.

10 Ampliat Gonzalez n. 50. dictam reservationem, vt procedat in prima beneficii erectione, eo quod beneficium cum primo erigitur, vacare censetur, ex dicto *text. in elem. fin. de rescriptis*. & ibi Gloss. *verbo statuimus*. Bonifac. Vitalin. num. 18. & Cardinal. n. 4. Sed regula Cancellariæ reseruat omnia beneficia quomodolibet vacatura alias, quam per resignationem. Ergo hæc reseruat. Mihi tamen probabilius videtur primam huius beneficii collationem non reseruati Pontifici, sed erigenti beneficium relinquere. sic Garcia 5. *part. de benefic. cap. 1. num. 520.* & videtur approbare Barbosa 5. *par. allegat. 57. n. 181.* Moueor, quia esto in rigore beneficium vacare censetur eo ipso quo erectum sit, atque alicui sit collatum, at cum collatio ita immediate erectionem sequatur, vt vix contingat ab illa distingi, non computatur hæc vacatio in reservatione beneficii vacaturi.

§. II.

Pro quibus mensibus reservatio fit constituta.

- 1 *Expenduntur menses reservationis, & a quo tempore incipiunt numerari, & finiantur.*
- 2 *Sed quid si dubium est, quo mense beneficium vacauerit, neque facta diligentia vinci dubium potest? Pro ordinario est presumendum, si præuenit.*
- 3 *At si non constat quis præuenit, neque nullus prouisus est in possessione, Probabilius etiam est pro ordinario esse presumendum.*
- 4 *At si Pontifex præuenit, affirmant plures sustinendam esse eius prouisionem aduersus prouisionem ordinarij, maxime si prouisus Apostolicus est in possessione.*
- 5 *Contrarium est verius.*
- 6 *Fit satis oppositis argumentis.*

Reservatio hæc supradictorum beneficiorum non est absoluta pro omni tempore, sicuti sunt prædictæ regulæ antecedentes: sed est pro vacatione contingenti in mensibus Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Augusti, Octobris, & Nouembris: nam vacatio contingens reliquis mensibus ordinario collatori remittitur. Huiusmodi menses incipiunt à media nocte præcedentis diei, v. g. à primo pulsu, quo horologium duodecimam horam noctis signauit, quia ibi terminatur dies, & nouus succedit, *leg. m. re Romano. ff. de Veris, cap. consaluit. 24. de offic. delegati*. Tiraquel. *de retract. lignag. §. 1. gloss. 11. num. 7.* Sanchez *lib. 2. de matr. disp. 41. num. 40.* Garcia 5. *part. de benefic. c. 1. num. 523.* & *Barbosa supra*, approbantque doctrinam Bobadille in *sua polit. lib. 5. cap. 2. num. 25.* dicentis sequendum esse horologium propitium, si res de qua agitur favore digna sit: secus vero si odio sit digna; quamque verissimam esse putat Pallador. *lib. 3. quest. 9. num. 10.* quando duo tantum extant horologia, scus quando plura sunt; quia tunc existunt adherendum esse numero pluribus, & communiter certioribus, vt in rebus contingit. Si vero horologium non est in populo, aut deordinatum esse probatur, vel non est auditum, de-

tumenda est media nox tum ex cursu syderum, tum ex iudicio hominum de hoc experientiam habentium, tum ex communiter accidentibus: sic Garcia *num. 526.* Barbosa *num. 187.* An vero ex gaudijs tantum præsumptio sumatur esse diem inchoatum, non constat inter doctores, cum diu nocte que gaudijs canere soleat. Sed quia verus diem frequentius canit; quibus præsumptionem facit esse diem coeptum; aliquam inquam præsumptionem non firmam, sed leuem, nisi sit pro sustinenda ordinarij prouisione. Quia tunc prouisionem firmam reddat, dum contrarium aduersarius non probauerit, vt à Rota bis decernit fuisse tradit Gonzalez *gloss. 11. num. 16.* Garcia n. 526. Barbosa *num. 187.*

2 Sed quid si dubium est quo mense beneficium vacauerit, an mense Apostolico, an ordinario, & facta diligenter vinci dubium non potest; eo quod beneficiarius reperitur mortuus in agro, vel in fluuio, & necitur quo die aut mense contigerit, vel reperitur manere prima die Ianuarij in lecto mortuus, necitur tamen an ante mediam noctem, an post decesserit, cui ergo tunc competet prouisio an Pontifici, an ordinario?

In hac dubitatione certum est; si de facto ordinarius prius contulit beneficium, esto illius possessionem non accepit, hæc collationem sustinendam esse aduersus prouisionem Apostolicam. Tum quia ordinarius, & ab illo prouisus habet suam intentionem fundatam omnia beneficia suæ diocesis prouidendi; *cap. reg. n. d. 10. quest. 1. cap. nullus omnino. 16. quest. 1. cap. ex frequentibus. de institutionibus. cap. conuenerunt. de officio vi. & alia.* Ergo dum non fuerit probata reservatio, eius prouisio sustinenda est. Deinde in casu dubio reservationis negari non potest ordinarius saltem æquale ius cum pontifice habere, ad beneficium prouidendum. Ergo si huic æquali iuri addit præuentionem, inæquitate ratione præuentionis. Et ita sentiant ferè omnes doctores suam referendi.

3 Verum si non constat quisnam prius prouiderit, an ordinarius, an Pontifex, neuterque sit in possessione, non caret difficultate quisnam sit præferendus? Videtur namque præferendum esse à Pontifice prouisum *arg. cap. si à sede 31. de præbendis. lib. 6.* vbi deciditur in casu dubio anterioritatis prouisionis Apostolicæ, an ordinariæ. Apostolicam præferendam esse propter auctoritatem prærogatiuam. Idemque colligitur ex *elem. prima. 5. num. 12. et lite pendente.*

Nilominus tenendum est præferendum esse prouisum ab ordinario, sic alijs relatis docet Gonzalez *gloss. 11. num. 37.* Ratio est superius dicta; quia ordinarius habet suam intentionem fundatam à iure communi prouidendi omnia beneficia suæ diocesis, dum reseruat non sunt. Ergo in casu dubio in fauorem eius iudicandum est; quia semper fauendum est ei, qui pro se habet iuris præsumptionem. Neque aduersus hæc doctrinam procedit *e. si à sede*; loquitur enim, cum æquanimiter Pontifici, & ordinario competat prouisio, ipseque Pontifex tanquam ordinarius ordinarij prouenie illius prouisionem intendit. Secus vero cum solo iure reservationis intendit prouidere; quia tunc nulli de reservatione constat, eius prouisio sustinenda non est. Minus etiam obstat *elem. 1. vt lite pend.* quia tunc constat de lite, et prouide de impedimento, quod Episcopus habebat ad prouidendum, *e. 1. & 2. vt lite pend.* Non ergo est mirum, vt prouisio Apostolica præferatur, si quidem Pontifex habet intentionem suam fundatam. Secus vero in nostro casu, vbi ex parte ordinarij est iuris præsumptio.

4 Difficultas vero grauis est, an si prouisio Apostolica fuerit anterior prouisione ordinarij, & virtute illius prouisus possessionem accepit, defendendus sit aduersus prouisum ordinarij? Affirmat Gonzalez *gloss. 11. num. 26.* Mouetur primo, quia ratione possessionis præsumit ius possidentem beneficium habere dominium illius *1. §. quod si unum, & ibi gloss. verbo possidebat.* Ergo aduersus hæc præsumptionem præualere non potest ordinarij prouisus, dum negatiuam reservationis clausam non probat. Secundo probatio reservationis non videtur possidere competere, cum ipse non sit actor, sed reus; potius enim competit ei, qui illum à possessione deturbare intendit. Ergo hoc non probante possessor absolendus est, & in possessione conservandus, *argum. leg. qui accusare. Cod. de edendo. & cap. 1. et Ecclesiastic. benefic. sine diminu. conferant.* Tercio in casu dubio fauendum est potius reo, quam actori; & possessori, quam possessionem carenti *§. retinenda. v. v. commo dum. infra. de iur. iudic. c. 2. de probationibus. & pluribus exornat Mascard. de probat. cond. 1200. per 101 am.*

5 Ceterum mihi contrarium probabilius videtur, affirmo namque prouisum Apostolicum repellendum esse à possessione, & prouisum ordinarij admittendum, dum prouisus Apostolicus non probauerit beneficium sed à Pontifice reseruatum esse. Neque ab hoc probationis onere ob possessionem liberatur. Ratio est; quia prouisus Apostolicus in tantum ius acquirit in beneficium, in quantum beneficium est reseruatum; quia solum iure reservationis Pontifex illud prouidere intendit. Ergo nec in præfati casu nullo modo constat de reservatione. Ergo non constare potest de iure acquisito. Dices, sufficere, quod non constat carere reservatione, vt possit Pontifex, vt reseruatum prouidere, & ordinarij dubium de reservatione præuenire. Sed

Sed contra, quia eo ipso, quod de reservatione non constat, non est dubius ordinatus, sed certus reservatum non esse, sicut ex presumptione iuris. Tum quia reservatio est odiosa. Tum quia est quid facti. Tum quia ordinario competit beneficium sine diocesis provisione, dum non probatur reservatio, ex dicto *cap. ex frequentibus de institutionibus*. Ergo nequaquam in hoc dubio Pontifici competit provisio iure reservationis. Ergo si provisus, tanquam provisus, sine vero titulo repellendus est. Et confirmo, cum pontifex supradictum beneficium providet vel illud providet vel reservatum, vel ut non reservatum; ut non reservatum nunquam fuit eius animus providere; ut reservatum vero providere non potest; quia prius reservationem, debet cognoscere. Ergo si absque tali cognitione providet, nulla est eius provisio, & provisus nulum ius ex vi illius acquirit, quantumvis possessionem accepit: sic docet Garcia, *par. de benef. cap. 1. a num. 528.*

Neque videntur fundamenta pro contraria parte adducta. Ad primum admitto ex possessione beneficii dominium illius praesumi, dum ignoratur illegitimo titulo esse acquisitum, secus si de illegitimo titulo constaret, ut contingit in praesenti; quando possidens beneficium possidet illud ut sibi datum iure reservationis, cum tamen reservatum non sit, ac proinde iam constat de illegitimo titulo. Non ergo est mirum, quod provisus ab ordinario, aduersus illam praesumat. Ad secundum nego probationem reservationis non competere sic possidenti: competit namque cum sit fundamentum suae intentionis, provisio ab ordinario competere non potest, quia dum reservatio non probatur, habet pro se iuris praesumptionem. Qui autem iuris praesumptionem habet, sic habet suam intentionem fundatam, ut transferat in aduersarium etiam possidentem onus probandi. *Couarr. lib. 2. var. cap. 6. num. 1. Malcard. quest. 17. a num. 6. Alciat. de praesump. 3. p. num. 2. Pacian. tract. de probat. lib. 2. cap. 12. Menoch. de praesump. lib. 11. quest. 33. a num. 2. Garcia sub. num. 30.* Imo ita habet suam intentionem fundatam ut ab ea dimoveri non possit, dum ei aliqua exceptio plene probata non obicitur, ut relato Barr. Ripa, & aliis tradit ipsemet Gonzalez *gloss. 1. a num. 47.* Possessio autem huius provisus Apostolici non est exceptio aduersus provisum ab ordinario, quia est illegitima accepta & quia habet contra se iuris praesumptionem. Ad tertium concedo in casu dubio, & cum patrum sunt iura obicere, suadendam esse potius eo quam auctori, & possidenti, quam ceteri possessione. At in praesenti neque est casus dubius, neque partium iura sunt obicere. Nam est dubium sit, & obicere, an beneficium mensis Apostolico, an ordinario vacauerit, at non est dubium, neque obicere ordinario competere eius provisionem, dum non apparet mensis Apostolico vacasse, neque etiam est dubium, aut obicere Pontifici non competere eius provisionem iure reservationis, dum non apparet reservatio.

§. I II.

Quas limitationes ultra supradictam limitationem mensium dicta reg. 8. patiatur.

- 1 Haec reservatio limitatur, ut solum habeat locum pro vita Pontificis
- 2 Non extenditur haec reservatio ad beneficia vacantia in curia
- 3 Neque extenditur ad beneficia alias reservata, quidquid dicit Garcia.
- 4 Reservantur beneficia vacantia quocumque modo aliis quam per resignationem.
- 5 De qua resignatione regula loquatur.
- 6 Sub resignatione intelligitur permutatio.
- 7 Quilibet mense resignare potest beneficium, vel permutare in manibus ordinarij.
- 8 Quocumque ius in supradictis beneficiis habens, conferat reservationem.

Non solum haec regula adstringit reservationem pro mensibus octo, sed etiam pro vita ipsius Pontificis, pro locis extra curiam, & pro vacationis modo a resignatione distinctis quidem dicit Pontifex omnia supradicta beneficia reservare usque ad suae voluntatis beneplacitum extra Romanam curiam alias quam per resignationem quomodolibet vacatura, ad collationem, Praesentationem, electionem, & quamvis aliam dispositionem quorumcumque collatorum.

Et quibus verbis constat hanc reservationem solum pro vita Pontificis durare, quia solum durante eius vita, state eius beneplacitum potest. *cap. gratiore de rescrip. in 6. Et ibi gloss. l. 4. ff. licet. Couarr. lib. 3. var. c. 1. a num. 2. Mol. de Hispan. primogen. lib. 2. c. 5. a num. 4. Mol. de iust. et iur. disp. 298. Et tr. 5. ff. de iur. iur. Thom. Sanchez. lib. 8. de matr. disp. 28 a num. 49. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. §. 5. proem. a num. 8. Et gloss. 12. a n. 1. Garcia, §. par. de benef. cap. 1. n. 643.*

Secundo constat non extendi hanc reservationem ad beneficia vacantia in curia, & merito quia haec reservata etiam

reservatione fortiori, & efficaciori in corpore iuris clausa, *c. 2. de praebend. in 6.* Non igitur indigebant hac regula reservatione.

3 An vero extendatur ad beneficia alias reservata. Affirmat Garcia, §. p. de benef. c. 1. sub num. 540. ea motus ratione, quia haec regula solum excipit beneficia vacantia in curia; hoc est apud sedem, iuxta *cap. licet de praebend. in 6.* reliqua vero reservata proprie non vacant in curia, sed improprie, quatenus a curia providentur. *Put. decis. 366. lib. 2. a n. 1.* Ergo cadunt sub hac reservatione.

Contrarium mihi probabilius videtur cum Gonzalez *reg. 8. Cancell. gloss. 13. a num. 65.* Puteo *decis. 125. lib. 3.* Quia haec regula solum reservat beneficia, quae alias ordinarij providere poterant, Tum quia ad octo menses reservationem limitat, & quatuor liberos ordinarij relinquit, quod in beneficiis reservatis nequaquam locum habere potest: horum enim provisio est omni tempore ordinarij interdicta: quia omni tempore reservata sunt, Tum quia loquens regula de alternativa episcopis concessa, expressè dicit esse pro beneficiis aliis dispositioni Apostolicae non reservatis, vel affectis. Ergo de eisdem beneficiis procedere debet reservatio, ut vna pars regulae cum alia convenientiam haberet. Tum quia in supradicta regula cauetur impetantem a sede Apostolica aliquid beneficium vacans in mense apostolico, ac proinde ex vi huius regulae reservatum debet mentionem facere mensis vacationis, ne ordinario praevideatur in collatione. Sed in beneficiis aliis reservatis (esto vacent in mense Apostolico) non est necesse huius mensis facere mentionem, ut expressè tradit Puteus *decis. 25. lib. 3.* Mandos. *de signatura grat. ut de provis. vers. an autem in imperatione. Rota decis. 122. lib. 1. par. 3. divers.* Garcia §. p. c. 1. num. 666. Ergo regula haec de beneficiis aliis reservatis non loquitur. Neque obstat quod haec beneficia aliis reservata proprie non vacent in curia, seu apud sedem; quia non omnia, quae extra curiam vacant, haec regula reservantur, sed ea tantum quae aliis ordinariis collatoribus competere poterant quia haec regula ad restringendam ordinariorum potestatem expedita fuit, ut constat ex eius proemio.

4 Tertio inferunt reservari beneficia quocumque modo vacatura, aliis quam per resignationem. Unde si vacent per obitum, siue per incompatibilitatem, siue alio quovis modo excepto per resignationem, sub hac reservatione comprehenduntur, sic Gonzalez *gloss. 15. num. 1. & 2. Garcia de benef. §. p. c. 1. num. 547.* Barbosa *3. par. de possess. episc. alleg. 57. num. 195.* Et procedit regula non solum in vacatione de iure, & de facto, de quo non est dubium, cum tunc plene beneficium vacet, sed etiam in vacatione de iure tantum, aut de facto tantum: sic Garcia, Barbosa, & Gonzalez, *supra toto §. 1.* Et quidem quando de iure vacat beneficium, verè vacare dicitur; si quidem amittitur ius plenum & perfectum, quod in beneficio habebatur. *cap. si gratiore. de rescrip. in 6. Et cap. si tibi absentis. vers. licet ibi ius in ipso beneficio, ut num. dici possit. de praebend. in 6. cap. unico in c. gloss. verbo obtinendis. de eo qui mittitur in possessione in 6. regul. beneficium de reg. iuris in 6. & est expressus textus in Clem. 1. §. nemo ut lise pendente. & tradit, pluribusque exornat Gonzalez *gloss. 15. §. 1. a num. 14.* Barbosa *alleg. 57. num. 95.* Garcia §. p. de benef. cap. 1. num. 548. Si autem de solo facto beneficium vacat, etiam verè vacare dicitur, satis eruditè probat Gonzalez *a num. 42. Et seqq.* ea praecipue ratione, quia possessio ius in beneficium confert, & dominium illius praesumere facit, dum constat non probatur, quod non leuiter colligitur ex *Clem. 5. §. quod si unum. ut lise pendente*, ubi ad iudicandum an in curia vel extra, beneficium vacaverit, spectatur vacatio per possessorem illius.*

5 Excipitur vacatio per resignationem. Sed de qua resignatione intelligatur, de tacita, an de expressa; de simplici an conditionali, dubium est. Expressam resignationem voco, quae verbis expressis fit, ut si beneficium a te habitum in manibus superioris relinquas ab illo providendum. Tacitam appello, quae ex a te factis iure ipso inducitur, ut si secundum beneficium obitineas cum primo habito incompatible, si contrahas matrimonium, si professionem in religione approbata emittas; si militiae nomen dederis, &c. iis, & aliis modis de quibus lae Flamin. *de resign. lib. 1. quest. 1. a num. 9. Et seqq.* tacite ceteris beneficio habito renunciare. Simplex vero resignatio est, quae purè simpliciter & absque ulla conditione fit. Conditionalis, quae sub aliqua conditione fit, ut si resignes beneficium ea conditione, ut Petro conferatur reservata aliqua pensione, vel non reservata. Flamin. *de resign. lib. 1. quest. 2. per totam.*

Et quidem supradictam reg. 8. Cancellariae solum excipere resignationem expressam, & non tacitam pro certo affirmandum est cum Gonzalez *gloss. 14. num. 65.* Garcia, §. p. de benef. c. 1. num. 544. eo quod resignatio tacita non est proprie resignatio, sed beneficii habitus amissio a iure inducta & verba legis non debent absque manifesta ratione ad improprias significationes declinari. Sed an excipiat resignationem expressam, simplicem, aut conditionalem, an utramque non ita certum est. Vtramque resignationem excipere affirmat Gonzalez *gloss. 14. num. 29.* ea motus ratione, quia generaliter, & indistinctè lo-

